

ЖІНКА У ЗОНІ

Хіба що повернутися в політех до своїх енергетиків, так я ж п'ять років кручу баранку - все покинув заради неї, все забув, уже вріс у цю зону проклятушу, корінь пустив. Од тої самої "практики" студентської, коли вперше приїхав на ЧАЕС і побачив її... Я вже не знаю сам, чи необхідність звільнитися морально від Оксани, помститися їй за два роки мого божевілья без жінки чи архаїчна ностальгія за тим ідеалом, у якому прекрасна гетера - рівноправна співрозмовниця, чарівна актриса-спокусниця і нещадна моя совість (двійник мій прокинувся і заблазнував: "Рештки, рештки совісті!"), чи це все дасть мені колись хоч на мить насолоду забути...

Шеф шпетить мене за те, що я не ходжу назирці за цією Жанною д'Арк, але ж вона, ніби відчула небезпеку, вислизала від мене, як вода в пісок, і що більши вона уникає мене - то більше мені хочеться слухати її, мовчати з нею, крадькома спостерігати її ходіння по муках і... жаліти її. Чому жаліти? Не знаю.

Сьогодні я привіз її в Чорнобиль о сьомій ранку, підкотив з форсом наш мічений атомом катафалк до двоповерхової, що виблискувала бронзовим алюмінієм, споруди на вулиці Богдана і, вклонившись, спробував поглузувати:

- Урядова комісія після вранішньої трапези до ваших послуг, мадам! А шефа доведеться почекати пару годин. Не знудьгуетесь?

Вона ніби не вчула глузу, зосереджено дивлячись кудись у свій світ невидимий (як хотів би я забігти за ту грань, забігти і глянути, що там таке важливе і невідчепне!), роздратовано спалахнула:

- Двох годин мені, може, й вистачить, щоб знайти знайомих. Або й ні. Просила ж тебе виїхати зі Страхолиця о п'ятій! Зараз хто снідає, а хто вже й по конях...

Я мимоволі почував потилицю і подумав, що вона вперто не називає Зелений Мис цим бадьористим його новопридбаним ім'ям, що ніхто їй не дозволяє самій вештатись по Чорнобиллю, - різні є місця і дуже брудні теж - хтозна-куди її занесе... За партизанщину по голівці не поглядять. Тому на всяк випадок попередив, як здалося мені, досить дипломатично:

- Шеф хіба не розповідав про громадянина з Кувейту? Вони його зранку до полудня чекають у відділі, а він з камерою полює на природу. Аж в обід привели під рученьки, коли вже в голові замакітрилось партизану і нудити почало...

- Розкажуй байки! - обірвала вона. - Маєш справи, то й роби, їдь собі. У тебе своє діло, в мене своє.

Твою м-м-ма-акітру!.. Мене розібрала злість. Хотів їй сказати про Оксанине розпанахане горло, попередити, але її байдужий безапеляційний тон зачепив за живе; я криво усміхнувся і кинув їй, як кістку, задкуючи до автобуса:

- Тільки не забувай - це зона, а не ботанічний сад. А ти баба, тобі родити треба.

Схоже, що коли б я стояв ближче, вона спалила б мене вбивцево-синіми блискавками тут же, на місці. Без суду і слідства.

Я грюкнув дверцятами кабіни і дав газу. Мій кандидат у покійники не зрушив колесами ані пилінки - асфальт виблискував калюжами і був чистіший за мою амуніцію.

- 6 -

Вони лежали голі на вузькому низькому ліжку майже впритул одне до одного. Інна пестила м'яке сивоче волосся Олеся. Він не розплющував очей - повіки були червоні, набряклі, хронічно запалені.

- Кон'юктивіт. Риніт... - так, мовби вибачаючись, констатував свої набуті після аварії болячки і сам вслухався в наукове поважне звучання цієї видимої досади, яку мусиш носити напоказ, бо де подінешся. Мав при собі нафтизин і хлюпов піпеткою в аварійних ситуаціях. Про те, серйозне, що боліло, і чого не бачив ніхто, мовчав. Або віджартовувався:

- Та скільки там мені лишилось? Чим більше висохнеш, тим лагше хлопцям нести буде! Немає людини - немає проблеми. І з нежиттю теж. Бачиш, як мудро українською: нежить - не жить!

Інна не любила цих його мазохістських жартів, казарменого гумору. Знала, що за ними страшна остаточна правда, що зменшував собі дози у рапортах 86-го, щоб не вивели зі станції ЧАЕС була його молодістю, любов'ю, була його смислом життя і реалізацією його. Він не просто собі жив, він віднашував, що живе, що потрібен саме тут, у цій своїй справі, на своєму місці. Деінде він уже не вписувався, не бачив себе.

- Знаєш, на Кавказі є класне прислів'я: "Що за життя, якщо ти життя на те, щоб по-

справжньому жити, жалієш?"

Казав, що померти, заступаючи на вахту, увіходячи на блок, - це смерть, гідна мужчини. "Вахта" - слово яке чоловіче", - так сумно тоді подумалося Інні. Вона боялася й згадувати, що саме так помер його товариш, котрий, здавалося, й не хворів ніколи і нахвалювався, що стрічатиме 2050 рік у новозбудованій квартирі за наймодернішим останнім проектом XXI сторіччя тут, у Прип'яті.

У чорнобильському блокуванні Інни, тільки розпочатому вдома різноманітними нотатками, затесалася виписка з Ж.П.Сартра: "Якщо людство раптом зникне, воно насправді вб'є своїх померлих". Прикінчить, - жорстко конкретизувала, уточнила та, що любила точність висловів.

А справді, у середині наступного віку, коли нас уже не буде, що являтимуть собою зона, саркофаг? Що буде з Дніпром, з Україною, з нашими дітьми, онуками?.. Ніби отямилася нараз - постало перед очима рідне заціловане личко її мертвого маленького Іванка - і вона почала провалюватися у воружку темну безодню...

Нараз почула голос, спочатку ніби чужий, здалеку, потім ближче, виразніше:

- Рідна моя, бідолаха, горько моє, повертайся, я тут, я з тобою, все гаразд, розплющ очі - ти чуєш-мене?!

Бризкав у обличчя холодною водою, розтирав ноги, а вона, пересилуючи суцільний невгаваючий шум у вухах, уже

Поверненці у зоні відчуження

сиділа, як дівчинка на камені, уткнувшись підборіддям у круглі коліна, і розгубленість, і тривожність застигли німим запитанням у великих сірих очах.

"Як хмарки під сонцем, - подумав Олесь. - А зараз піде сліпий дощ".

- Що з нами буде? Ти не покинеш мене?..

Русяє пасмо важкого лискучого волосся спадало їй на обличчя, і пухкі націловані губи вимовляли слова, які хіба що абсолютною незахищеністю від світу й долі ось цих оголених чоловічого і жіночого тіл гармоніювали з їхнім змістом.

- Ти ж не рч! Як тебе можна покинути? - не зовсім впевнено чи то запитав, чи ствердив Олесь. - Та послухай, не муч ти себе майбутнім. У нас його немає. Живи однією миттю. Тобі ж було добре зі мною? Живи одним днем.

- А після нас хоч потол?.. - Інна повільно підвелася, загорнулася в простирадло, мимоволі скидаючись тепер на героїню з античної трагедії, сіла на стільці, підкреслюючи нарешті цілковиту свою автономію, продекламувала: "Ми померем не в Парижі..."

- Яка тобі різниця - де і як ми померемо? Головне, що вічно ніхто не живе. І слава Богу! - Олесь дивився насмішкувато, хоч у голосі його прохопилося помітне роздратування. Він простягнув руку до її грудей і крізь простирадло злепка вщипнув її схожий на дзюбок пташеняти, маленький нашоршений сосок.

- Олесіку, тобі недобре зі мною? Ти нудьгуєш? - Вона мимохіть натягла простирадло до самої шиї, поклати голівку на плече і враз стала викапана веснецьовська Альонушка. - Мені здається, я почала драгувати тебе. Це правда? Ми так довго не бачились!..

- Не комплексуй. Раніше ти не переймалася тим, що тобі "здається".

- Бо я знала напевне. Ти хотів бути зі мною. Ти дзвонив мені щодня. Ти пожбурив ключі від свого сімейного карцеру через уся мою кімнату, так що ми шукали їх не одну годину.